

Lausunto

26.1.2024

VN/30737/2022
VN/30737/2022-PLM-117

Työ- ja elinkeinoministeriö

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt puolustusministeriön lausuntoa otsikon asiassa. Puolustusministeriöllä on ollut käytettävissään Puolustusvoimien lausunto. Lisäksi puolustusministeriö on osallistunut tavoitepäätöksen valmisteluun aktiivisesti yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

Päätösluonnos on kattava ja johdonmukainen kokonaisuus, jolla toteutetaan valtioneuvoston huoltovarmuusselonteossa (VNS 8/2022 vp) asetettuja tavoitteita. Päätöksen toimeenpanon kannalta on tärkeää, että sen periaatteita ja tavoitteita tarkastellaan kattavasti myös hallitusohjelman muissa kokonaisturvallisuuteen liittyvissä hankkeissa, kuten valmisteltavissa selonteoissa ja periaatepäätöksissä. Päätöstä täydentävä toimeenpanosuunnitelma edellyttää tuekseen selkeät menettelyt ja toimintamallit säännölliselle seurannalle ja tiedonvaihdolle, minkä merkitys korostuu, koska hallinnonalat toteuttavat tavoitepäätöksen toimenpiteitä siinä määrin, kuin se on niiden resurssien puitteissa mahdollista. Linjattaessa seurannan ja raportoinnin menettelyistä on tärkeää ottaa huomioon hallinnonalojen tilivelvollisuutta koskevat vaatimukset sekä eduskunnan tiedonsaantioikeus ja informointi.

Puolustusministeriö yhtyy Puolustusvoimien näkemykseen siitä, että tavoitepäätösluonnoksessa on tunnistettu hyvin toimintaympäristön muutokset sekä sen vakavat seuraukset ja haasteet. Huoltovarmuuden turvaaminen nykyisessä turvallisuusympäristössä edellyttää riittävää resursointia sekä aktiivista toimeenpanoa. Huoltovarmuuden kansainvälinen ulottuvuus on päätösluonnoksessa huomioitu asianmukaisesti. Sotilaallisen huoltovarmuuden osalta puolustusministeriö kiinnittää erityisesti huomiota pohjoismaisen yhteistyön merkitykseen huomioiden muun ohella maiden välillä olevat puolustusmateriaaliyhteistyötä (ml. sotilaallinen huoltovarmuus) koskevat valtiosopimusjärjestelyt.

Tavoitepäätösluonnoksen kohta 3.2 Digitaalinen yhteiskunta on merkittävä myös sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta. Esimerkiksi kyber- ja salausteknologisia kyvykkyyksiä, palveluita sekä niiden tuottajia sekä näiden merkitystä huoltovarmuudelle tarkastellaan laajemmin kuin yhdessäkään aikaisemmassa huoltovarmuuden periaatepäätöksessä, mikä on aikaisempaa digitalisoituneemmassa yhteiskunnassa positiivinen kehityskulku. Myös kyberpuolustuksen huoltovarmuudelliset tarpeet huomioidaan sekä osana yleisiä tarpeita että sotilaallisen maanpuolustuksen osana.

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi uuden toimialan lisäämistä (digi ja/tai kyber), jonka osalta huoltovarmuuden tavoitteet, toimeenpanon periaatteet sekä keskinäisriippuvuudet kuvattaisiin erikseen luvussa 4. Vaihtoehtona olisi terävöittää luvun 3.2 kuvausta vastaamaan edellä mainittua tarvetta. Puolustusministeriö esittää myös harkittavaksi koko luvun 3 otsikoinnin muuttamista suuntaan, joka kuvaisi paremmin nyt luvussa olevien kehittämiskohteiden poikkileikkaavuutta ja/tai laaja-alaisuutta verrattuna toimialakohtaisiin kuvauksiin luvussa neljä. Otsikointi voisi olla esim. ”poikkileikkaavat kehittämiskohteet ja niiden taustat” tai ”poikkitoimialalliset kehittämiskohteet ja niiden taustat”. Lisäksi tällä hetkellä luvun kolme alaluvut käsittelevät teemaa melko epäyhtenäisesti taustan ja tavoitteiden käsittelyn suhteen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

Puolustusministeriö katsoo Puolustusvoimien lausunnossaan esiin nostamalla tavalla, että Puolustusvoimien tarpeiden sijaan tulisi tavoitepäätöksessä käyttää johdonmukaisesti käsitettä maanpuolustuksen tarpeet.

Puolustusministeriö pitää hyvänä kohdan 4.11 otsikointia Sotilaallinen huoltovarmuus. Nykyiseen ja aiempiin päätöksiin verrattuna sitä voidaan pitää käsitteellisesti selkeämpänä. Kyseessä olevassa luvussa on onnistuneesti nostettu esille niin puolustusteollisen tuotannon kuin kriittisiin järjestelmiin sekä teknologioihin liittyvän osaamisen merkitys. Päätösluonnoksessa on myös hyvin tunnistettu sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamiseen oleellisesti liittyvä tarve varmistaa kriittisten järjestelmien integraatio-, ylläpito- ja huoltokyky käytettävyyksensä myös poikkeusoloissa riittävässä laajuudessa ja tarvittavalla nopeudella. Kaikkein kriittisimpien järjestelmien itsenäinen käyttö on varmistettava kansallisesti.

Muilta osin puolustusministeriöllä ei ole huomautettavaa tavoitepäätösluonnoksesta.

Kansliapäällikkö

Esa Pulkkinen

Neuvotteleva virkamies

Tommi Nordberg

Liitteet

Jakelu

TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi

PLM RO Resurssipoliittinen osasto
 PLM RO Materiaaliyksikkö
 PLM HO Konserniohjausyksikkö, Ville Vilén
 PLM PO Kansallisen puolustuksen yksikkö, Hanna Havumäki
 TEM TTM KIHU Huoltovarmuus, Henri Backman

VN/30737/2022-PLM-117

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: